

Kohti kestäväää matkailua Etelä-Pohjanmaalla-hankkeen opintomatka 24.5.2022

Sertifikaatit ja kestävän kehityksen huomioiminen matkailuyrityksissä

Matkaraportti

Sertifikaatit ja kestävän kehityksen huomioiminen matkailuyrityksissä - matkaraportti

Kohti kestävää matkailua Etelä-Pohjanmaalla-hankkeen opintomatka 24.5.2022
Kristiinankaupunki-Merikarvia-Isojoki

Opintomatkan tavoite

Opintomatkan tavoitteena oli tutustua kestävän matkailun esimerkkikohteisiin ja tuoda ilmi hyviä käytänteitä ja tapoja edistää kestävää ja vastuullista matkailua yrityksissä. Lisäksi opintomatkan tavoitteena oli luoda pohjaa verkostoitumiselle niin osallistujayritysten kuin kohdeyritysten välillä, ja näin edistää maakunnallisen yritysyritysten lisäksi myös ylimaakunnallista yhteistyötä.

Kohteiden valinta

Vierailukohteet pyrittiin löytämään kohtuullisen etäisyyden päästä Seinäjoelta, sillä matka toteutettiin yhden päivän mittaisena retkenä. Vierailukohteiden valinnassa haluttiin painottaa Visit Finlandin Sustainable Travel Finland -ohjelmaa ja sertifikaatteja. Lisäksi kohteiden valinnassa haluttiin korostaa eri toimijoiden välisen monipuolisen yhteistyön merkitystä ja vaikuttavuutta. Naapurimaakunnista Pohjanmaalta ja Satakunnasta löytyi sopivat käyntikohteet edellä mainituilla kriteereillä. Lisäksi saimme ohjelmaan mukaan puheenvuorot kussakin kohteessa myös kaupungin/kunnan ja matkakohteen kehittämistyössä mukana olevalta edustajalta. Kuljetusyhtiöksi valikoitui Härmän Liikenne, joka on Etelä-Pohjanmaan ensimmäinen STF-merkin suorittanut yritys. Opintomatkan ohjelma on liitteessä (liite 1).

Matkailuyritykset ja -kohteet:

Hotelli Krepelin, Kristiinankaupunki
Eleonora Bed & Breakfast, Kristiinankaupunki
Jungman -ravintola, Kristiinankaupunki
Krookan Plassi, Merikarvia
Lauhansarvi, Isojoki

Kaupunkien/ kuntien ja hankkeiden puheenvuorot:

Janne Smeds, hankevetäjä, Sustainable Tourism -hanke ja
Angeliqve Irjala, toimitusjohtaja/ Kristiinankaupungin elinkeinokeskus
Noora-Mari Iisakkala, kehittämisasiantuntija/ Merikarvian kunta
Terttu Hermansson, toiminnanjohtaja/ Lauhanvuori-Hämeen kangas Geopark

Opintomatkan osallistujat

Opintomatkalle osallistui 15 Etelä-Pohjanmaan alueella toimivaa matkailuyrittäjää ja kehittäjää. Lisäksi mukana oli neljä SeAMKin työntekijää, joista osa työskentelee hankkeessa.

Yritysesittelyt

Hotelli Krepelin

Kristiinankaupungissa sijaitseva [Hotelli Krepelin](#) on 1800-luvun alun merikauppiaan pihapiirissä toimiva hotelli, joka tarjoaa aitoja historiallisia elämyksiä vierailijoilleen. Yrittäjä **Harri Alatalo** kertoi yrityksen toiminnasta esiintyen talon rakennusvuosikymmenen (1810-luvun) mukaisessa kauppiaan asussa.

Hotelli Krepelin on suorittanut Suomen luomumatkailuyhdistyksen ECEAT-sertifikaatin sekä Visit Finlandin STF -merkin. Hotelli Krepelin on huomionut kestävät arvot mm. entisöidessään kulttuurillisesti arvokkaita rakennuksia ja pyrkimyksenä on säilyttää pihapiirin rakennukset kunnossa tuleville sukupolville. Sertifikaatin ja STF merkin suorittaminen on konkretisoitunut yrittäjän kestävyteen tähtäävää toimintaa, jota yritys tekee suunnitelmallisesti ennalta määriteltyjen ajanjaksojen mukaan. Yrittäjän mukaan dokumentointi on aiheuttanut eniten työtä sertifikaatin suorittamisessa, itse kestävyden toteuttaminen on huomattavasti luontevampaa osana yritystoimintaa.

Hotelli Krepelinin yrittäjä Harri Alatalo.

Alatalo kertoi myös vahvasta yhteistyöstä Kristiinankaupungin toimijoiden kesken: mikäli asiakkaalla on toiveita tai tarpeita, joihin Krepelin ei pysty vastaamaan, he voivat suositella vastapäätä sijaitsevaa Eleonora Bed and Breakfast -majoitusyritystä. Yritykset ovat olleet yhdessä mukana järjestämässä erilaisia tapahtumia Kristiinankaupungin elävöittämiseksi ja elinvoimaisuuden vahvistamiseksi. Ympärivuotisuuden lisäämiseksi he ovat muun muassa ideoineet maaliskuussa toteutettua vuosittain järjestettäväksi suunniteltua Self Care-tapahtumaa.

Kuvat Hotelli Krepelinin huoneistoista.

Eleonora Bed & Breakfast

[Eleonora Bed & Breakfast](#) on Kristiinankaupungissa sijaitseva majoitusalan yritys, jonka toiminnassa kestävyys ja ympäristö on vahvasti huomioitu jo alusta alkaen. Yritys on remontoitu vanhan rakennuksen ja huomioitua ympäristöystävälliset rakennusaineet ja laadukkaat sekä kestävät materiaalit. Yrittäjä korosti yritystoiminnan taloudellista kestävyyttä, joka otetaan huomioon kaikessa liiketoiminnassa. Yrittäjä **Camilla Stenholm** kertoi yrityksen toiminnasta ja arvoista vierailun aikana. Eleonora Bed & Breakfast on myös saanut ECEAT-ympäristösertifikaatin ja suorittaa parhaillaan STF -polkua.

Lisäksi Eleonora Bed & Breakfast kertoi vastuullisuuden edistämisestä myös yhteiskuntavastuun näkökulmasta. Ukrainan sodan myötä myös Kristiinankaupunkiin on tullut ukrainalaisia, joita majoitusyritys on työllistänyt ja tukenut kotoutumisessa. Myös Camilla kertoi vahvasta yhteistyöstä Kristiinankaupungin matkailutoimijoiden kesken. Sesonkien ulkopuolisia, hiljaisempia kausia on pyritty vilkastuttamaan esimerkiksi yhdessä järjestetyin tapahtumin, jotka tuovat eloa ja vierailijoita kaupunkiin.

Yrittäjä Camilla Stenholm.

Eleonora Bed & Breakfastin tilat on remontoitu täysin.

Jungman -ravintola

[Jungman -ravintola](#) sijaitsee Kristiinankaupungin keskustassa meren rannalla. Se tarjoaa lähituotteista koostuvan lounaspöydän sekä A la carte -annoksia. Yrittäjä **Kristina Itälaakso** kertoi, että ravintolan toiminnassa huomioidaan kestävä kehitys, ympäristö ja vastuullisuus. Ravintolassa käytetään mahdollisimman paljon lähituotteita ja yhteistyötä tehdään paikallisten toimijoiden kanssa. Yritys oli hankkimassa Green Key -sertifikaattia, jonka auditointi oli sovittu samalle viikolle, kun vierailimme siellä. Sertifikaatin auditointi oli mennyt onnistuneesti läpi, joten yrityksellä on nyt Green Key -sertifikaatti. He ovat myös liittyneet STF-polulle.

Vasemmalla yrittäjä Kristina Itälaakso.

Krookan Plassi

Merikarvialla Krookan vierasvenesatamassa sijaitseva [Krookan Plassin](#) kahvila aloitti toimintansa vuonna 2021. Se palvelee matkailijoita, veneilijöitä ja kesäasukkaita. Kahvilan yhteydessä toimii myös välinevuokraamo Go Out & Rent, josta voi lainata sup-lautoja ja e-fatbikeja. Krookan Plassin yrittäjä **Jenni Nurmi** kertoi toiminta-ajatuksena olevan se, että mikäli toiminta joskus tulevaisuudessa loppuu tai yritys vaihtaa paikkaa, ei siitä jää jälkeäkään nykyiselle sijainnille. Kahvilarakennus on entinen merikontti ja se seisoo betonijalkojen päällä, joten se on tarvittaessa siirrettävissä toiseen paikkaan. Kaikki kalusteet ovat käytettävissä uudelleen esimerkiksi toisessa yrityksessä, sillä niissä ei tarkoituksellisesti ole käytetty yrityksen logoa. Astioita ja muita tarvikkeita ei ole hankittu uutena.

Vasemmalla yrittäjä Jenni Nurmi.

Krookan Plassin toiminta-ajatukseseen kuuluu myös ensimmäisen työpaikan tarjoaminen nuorille. Työkokemusta saatuaan nuoren on helpompi päästä muuallekin töihin. Yrittäjä haluaa antaa nuorille vastuuta ja mahdollisuuden esimerkiksi järjestää työvuorot keskenään. Krookan Plassi tekee tiivistä yhteistyötä alueen eri toimijoiden, esimerkiksi samalla alueella toimivien ravintola The Merry Monkin ja Kalaliike Eljas Sannan kanssa.

Krookan Plassi toimii siis kaikkien kestävän matkailun periaatteiden mukaisesti. He tekevät reilua yhteistyötä, huolehtivat luonnosta ja sen monimuotoisuuden säilymisestä, kunnioittavat kulttuuriperintöä, edistävät hyvinvointia ja tasa-arvoa, suosivat paikallista ja panostavat laatuun. Yritys suorittaa tällä hetkellä Ekokompassi -sertifikaattia ja tarkoituksena on lähiaikoina suorittaa myös STF -merkki.

Kuntien ja hankkeiden puheenvuorot

Janne Smeds, hankevetäjä, Kristiinankaupunki

Kristiinankaupungissa toimiva hankevetäjä **Janne Smeds** kertoi matkailuyrittäjien välisestä aktiivisesta yhteistyöstä ja STF- merkin suorittamisesta destinaationa. Kristiinankaupungin tavoitteena on saada destinaatiotason STF -merkki tänä vuonna, ja mahdollisuudet tähän ovat erinomaiset. Hankevetäjänä Janne Smeds on pyrkinyt tukemaan alueen matkailuyrittäjiä sertifiointin valinnassa ja STF -polun kulkemisessa sekä yhteistyön edistämisessä.

Kuvassa Janne Smeds ja Angelique Irjala

Noora-Mari Iisakkala, kehittämisasiantuntija, Merikarvian Kunta

Merikarvian kunnan kehittämisasiantuntija **Noora-Mari Iisakkala** kertoi alueen yhteistyöstä eri toimijoiden kesken ja kunnan osallistumisesta matkailuelinkeinon kehittämiseen. Merikarvia on pieni ja aktiivinen kunta, ja kunnan alueella on runsaasti matkailuyrityksiä. Noora-Marin puheissa korostui aktiivisten toimijoiden merkitys, joiden ansiosta kunnan

monipuoliset matkailupalvelut ovat matkailijoiden ja kesäasukkaiden saatavilla.

Kuvassa Noora-Mari Iisakkala kertoo Merikarvian matkailusta. Kuvassa näkyy myös, miten Krookan Plassi hyödyntää siirrettäviä ja kierrätettäviä rakenteita.

Terttu Hermansson, toiminnanjohtaja, Lauhanvuori-Hämeenkanas Geopark

Viimeisenä kohteena vierailimme Lauhansarven luontomatkailukeskuksessa Isojoella, joka toimii Lauhanvuoren kansallispuiston läheisyydessä. [Lauhanvuori-Hämeenkanas Geoparkin](#) toiminnanjohtaja **Terttu Hermansson** kertoi Geopark-statuksesta ja alueeseen kuuluvien kuntien ja matkailutoimijoiden yhteistyöstä sekä kehittämistoimista. Hänen mukaansa LHGeoparkin eteen on tehty pitkään työtä, jonka ansiosta sille myönnettiin Geopark-status toisena alueena Suomessa. Geoparkin alueeseen kuuluu yhteensä yhdeksän kuntaa kolmen eri maakunnan alueella (Etelä-Pohjanmaa, Satakunta ja Pirkanmaa). Terttu kertoi, että kehitettävää ja tarpeita on erityisesti erilaisten palveluiden tarjonnan laajentamisessa sekä yhteistyömahdollisuuksien hyödyntämisessä. Myös Geoparkin idea ja tunnettuus voisi olla vielä parempi. Hän kannustikin yrityksiä yhteistyöhön alueen toimijoiden kanssa.

Toiminnanjohtaja Terttu Hermansson esitteli Geoparkin toimintaa.

Opintomatkan anti

Opintomatkalle osallistuneilta kerättiin palautetta matkan eri vaiheissa hyödyntäen eri sovelluksia kuten Mentimeteriä ja Webropolia. Aamupäivän bussimatkan aikana tehtiin lyhyt kysely, jossa kartoitettiin opintomatkalaisten odotuksia päivän sisältöön ja käyntikohteisiin liittyen. Jokaisen vierailukohteen jälkeen kysyttiin, mikä tai mitkä asiat olivat mieleenpainuvinta kyseisessä kohteessa (koonti vastauksista liitteessä 2). Näissä kyselyissä käytettiin Mentimeteriä. Paluumatkalla opintomatkalaiset vastasivat vielä lyhyeen opintomatkan palautekyselyyn, joka kerättiin Webropol -kyselytyökalun avulla. Toiveiden, kokemusten ja palautteen kerääminen jo matkan aikana osoittautui hyväksi ja innostavaksi menetelmäksi, sillä asiat olivat tuoreina mielessä ja jokaiselta osallistujalta saatiin palautetta.

Odotukset

Opintomatkalaisten odotuksissa nousivat esille erityisesti seuraavat toiveet: esimerkit vastuullisista teoista, uusien ideoiden ja inspiraation saaminen omaan toimintaan sekä verkostoitumismahdollisuudet. Myös mukavaa yhdessäoloa sekä kokemusten jakamista odotettiin.

Kristiinankaupungin vierailu

Opintomatkan aikana ensimmäisten vierailukohteiden jälkeen opintomatkalaisilta kysyttiin, mitä Kristiinankaupungin vierailusta jäi mieleen. Kristiinankaupungin vierailun kohteita olivat Hotelli Krepelin, Eleonora Bed & Breakfast, Jungman -ravintola sekä ajatuksiaan Kristiinankaupungin yhteistyöstä ja kestäväyydestä oli kertomassa myös hankevetäjä Janne Smeds.

Vastauksista nousi esiin etenkin hieno miljöö ja kaupungin vanhat historialliset rakennukset ja niiden kunnioittaminen, mikä vaatii jo itsessään kulttuuriperintöä huomioivaa elämäntapaa. Myös yrittäjien yhdessä tekeminen ja yhteen hiileen puhaltaminen oli jäänyt mieleen vahvasti. Kristiinankaupungissa sertifikaattityö ja STF-merkin hakeminen on jo pitkällä ja sen eteen tehdään yhdessä töitä.

Merikarvian vierailu

Myös Merikarvian vierailun jälkeen opintomatkalaisilta kysyttiin, mitä vierailusta jäi mieleen. Merikarvialla vierailtiin Krookan Plassilla ja kuultiin kehittämisasiantuntija Noora-Mari lisakkalan ajatuksia alueen toimijoiden välisestä yhteistyöstä. Esittelyn jälkeen oli mahdollisuus vierailla Eljas Sannan kalasavustamolla, josta sai ostaa tuoretta savukalaa kotiinviemisiksi.

Merikarvialta mieleen jääneitä asioita olivat etenkin yhteistyö ja innovatiivinen ajattelu. Vierailukohteista jäi mieleen yrittäjien energinen fiilis ja kunnan osallistuminen yhteistyöhön.

Lauhanvuori-Hämeen kangas Geoparkin vierailu

Viimeisen vierailukohteen jälkeen kysyttiin myös, mitä Geoparkin vierailusta jäi mieleen. Vierailukohteenä oli Lauhansarven luontomatkailukeskus, jossa Lauhanvuori-Hämeen kangas Geoparkin toiminnanjohtaja Terttu Hermannsson kertoi LHGeoparkin toiminnasta.

Vierailusta mieleen jääneitä asioita olivat pitkäjänteinen työ ja monet eri mahdollisuudet toiminnan kehittämiseen, joka kuitenkin vaatii vielä paljon työtä alueella. Myös tuotteistamisen ja markkinoinnin tarve nousi vastauksissa esiin. Geoparkin ideologia ja kokonaisuus koettiin jonkin verran epäselväksi.

Palaute opintomatkalta

Paluumatkalla opintomatkalaiset vastasivat myös opintomatkan palautekyselyyn. Kestävän matkailun esimerkkikohteissa vierailut koettiin hyödyllisiksi, ja mieleenpainuvimmat asiat olivat yhteisöllisyys ja yrittäjien vahva yhteistyö. Opintomatka koettiin innostavana ja rohkaisevana. Sertifikaattien sekä STF-ohjelman merkitys vastuullisuustyön edistämässä ymmärrettiin olevan tärkeä ja toimintaa ohjaava tekijä. Näistä saatiin myös hyödyllistä tietoa, ja kiinnostus STF-ohjelman tai jonkin kestävyyttä osoittavan sertifikaatin suorittamisesta koettiin positiivisena.

Opintomatkan tavoitteena oli myös tutustuttaa yrittäjät toisiinsa, ja opintomatalla olleet kokivatkin saaneensa uusia hyödyllisiä kontakteja. Uusista kontakteista uskottiin olevan hyötyä jatkossa, ja vastaavia opintomatoja toivottiinkin enemmän. Opintomatkan koettiin antaneen uusia ideoita kehitettäväksi. Opintomatkan ohjelma ja järjestelyt koettiin hyvinä, ohjelma oli mukava ja aikataulutus oli koettu myös sopivaksi. Järjestäjille annettiin ”paljon ruusuja”.

Yhteiskuvassa opintomatkalaiset Lauhansarven luontomatkailukeskuksessa Isojoella.

Liite 1: Opintomatkan ohjelma

OPINTOMATKA 24.5.2022

Sertifikaatit ja kestävän kehityksen huomioiminen matkailuyrityksissä

Ohjelma

8:00 Lähtö Seinäjoelta

(Ideaparkin parkkipaikka, Pakarinkadun reunalta)

Aamupäivä: Kristiinankaupunki

Hotelli Krepelin: kestävä matkailu ja STF-merkki

Eleonora Bed & Breakfast: kestävyystyö yrityksessä ja ECEAT-sertifikaatti

Jungman-ravintola: STF-merkin suorittaminen

Janne Smeds, hankevetäjä: yritysysteistyö ja matkailun kestävyden edistäminen

Lounas: Ravintola Jungman

Iltapäivä: Merikarvia ja Isojoki

Krookan plassi: verkostoyhteistyö ja kiertotalouden hyödyntäminen matkailussa

Noora-Mari Iisakkala, kehittämisasiantuntija: kunnan ja yritysten yhteistyö

Lauhansarvi luontomatkailukeskus: päiväkahvit

Terttu Hermannsson, toiminnanjohtaja: **Lauhanvuori-Hämeen kangas Geoparkin**
toiminnan esittely

n. klo 18:00 paluu Seinäjoelle

Paikkoja rajoitettu määrä. Maksuton matka sisältää lounaan ja kahvin.

Ilmoittaudu mukaan! Sitovat ilmoittautumiset viimeistään 15.5.

*Opintomatka on tarkoitettu eteläpohjalaisille matkailuyrityksille
ja -toimijoille. Muutokset ohjelmaan mahdollisia.*

Kohti kestävä matkailua
Etelä-Pohjanmaalla
-hanke (A75803).

Lisätietoja: Sanna Jyllilä
sanna.jyllila@seamk.fi tai
040 830 0400

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

SeAMK

ETELÄ-POHJANMAAN LIITTO
Regional Council of South Ostrobothnia

Liite 2: Mitä vierailuista jäi mieleen/ koonnit

Mitä Kristiinankaupungin vierailusta jäi mieleen?

Mentimeter

Upea miljöö, puiset rakennukset ja merinäköala.	Puutalokaupunki. Hienoja toteutettuja unelmia.	Hieno merenrantaravintola Jungman!
Pienen kaupungin tiivis yhteistyö eri tahojen välillä	Hankkeen puitteissa yli yön retki/matka.	Meri.
Ihania paikkoja! Mahtava kuulla kokemuksia paikoista jotka vastaavat omaa alaa. Helpompi lähteä myös omaan polkuun näiden kannustamana.	Vanhat rakennukset inspiroivat ja vaativat kestävää elämäntapaa	Historiallista miljöötä on hyödynnetty kivast ja vanhaa kunnioittaen. Opin paljon matkailuyrittäjyydestä ja STF-sertifikaatista. Hieno visiitti, kiitos!
Kauneus, elämyksellisyys, ihmisten paneutuminen sertifikaatin vaatimuksiin.	Yhteisöllisyyden voima	Ihana kesäkaupunki, kivat pienet majoituspaikat, Mahtava lounas. Sertifikaattien haku ja STF työ pitkällä,
Visit Kristiinankaupungin STF-verkostossa on 7 yritystä, joista 3 on suorittanut merkin.	Kristiinankaupunki on ihana kesäkaupunki. Heillä myy hyvin heidän cittaslow ajattelunsa ja se näkyy matkailijoille. Tapahtumien hyödyntäminen ympärivuotisuuden ja sesonkien kanssa!! Yritykset hyvin puhaltavat yhteen hilleen.	Kauniita rakennuksia, yrittäjillä yhteen hilleen puhaltamisen tunne, kivat liikeideat, kestäväen kehityksen toimia edistetty koko kaupungin tasolla
Hyvä yhteistyö yrittäjien ja toimijoiden kesken. Johdonmukainen ja pitkäjänteinen kehittämistyö. Ylpeys yrittämisestä	Kaunis päivä, ihmiset hymyilee	Asialleen omistautuneet ja innostuneet yrittäjät. Realistiset, mutta kannustavat puheenvuorot ja hyvin käytännönläheisiä esimerkkejä. Yhteistyö.

Mitä Merikarvian vierailusta jäi mieleen?

Mentimeter

Touhunaiset laittaneet Merikarvian kukoistamaan.	Yhteistyö ja tekemisen meininki! Innostavaa!	Ihana kontti
yhteistyö, mieli avoin kaikelle	Mahtavaa yhteistyötä, innovaatioita ja asiakaslähtöistä ajattelua	Ihanat innovoivat yrittäjät ja hieno kontti.
Vessassa ei saippuaa, muuten täydellinen. Ei siis kannata jättää jotain osaa palvelusta muiden (=ulkapuolisten) varaan, vaan pitää itse varmistaa, että kaikki osaset on hoidettu.	Tekeminen eri tavalla, kierrätys.	Merikarvia oli iloinen yllätys. Kesämatkakohteena houkutteleva. Konttiterassi oli aivan mahtava idea ja yritysreitillä inspiroiva. Isoimpana jäi mieleen yhteistyön merkitys ja talkoomeininki. Tätä ajattelua tarvitaan enemmän myös Etelä-Pohjanmaalla!
Yrittäjien kekseliäisyys ja innovatiivisuus. Matkailuyrittäjien aito ja laajapohjainen yhteistyö.	Innovatiivisuus, energisyys, yhteistyö.. oli tosi mielenkiintoinen tutustumiskohde	Mahtavaa kuulla, kuinka pienessä kunnassa muutaman innokkaan tekijän touhusta ja ideoista syntyy hienoja juttuja, joissa koko yhteisö on mukana!
Tehty hyviä hankkeita, jotka edistävät käytännössä sekä patkailia, että paikallisten viihtymistä.	Raukas Erikosjätksiorbetti!Energiset positiiviset esittelijät.Merikontti luova ratkaisu.	Hyödynnetty hyvin opiskelijoita ja kylä miehiä.
Ajatus, että kun lähemme, ei meistä jää jälkeäkään. Kauniisti sanottu ja viisasta.	Kunnan vahva osallistuminen! . Hienot puitteet tällaiseen yrittämiseen. Yrittäjien välinen tiivis yhteistyö .	

Mitä Geoparkin vierailusta jäi mieleen?

Mentimeter

Geopark alueet Suomessa

hyvät reitit ja kartat

Ois ollut hyvä päästä itse kohteisiin tutustumaan, ei pelkästään luentoja ja syömistä ja juomista.

Valtava alue ja potentiaali matkailussa

Valtava potentiaali ja mielenkiintoinen kohde. Itse lähdän varmasti Lauhavuorelle

Laaja kokonaisuus josta vielä paljon tulossa.

Esittelijä oli hyvä, mutta alueen suuruus ja sen aiheuttama sekavuus jätti hieman epävarman olon.

Luontomatkailuja geomatkailu ovat nousevia trendejä. Tuotteistamiselle ja palvelumuotoilulle on alueella iso tarve! Geofood uusi juttu!

Tuotteistaminen, että asikkaiden helppo tulla "valmiille".

Pitkäjänteinen työ. Luontomatkailun lisääntyminen ja mahdollisuudet.

Lähteet Hämeenkanakailla oli uutta

Miten yhdistää kiinnostuneet ja kulkutehtävät. Etäisyydet.

Aika loppui kesken, kiinnostava paikka

Markkinoinnissa vielä kovasti tehtävää. Geopark-käsite vieras vielä pitkään tavalliselle matkailijalle. Majoitus/kahvila yms yrittäjälle voi olla vaikeaa vielä saada elantoa/alueen laajuus.